

RUČITEL A KŘESTNÍ KMOTROVSTVÍ DOSPĚLÝCH

SVĚDECTVÍ O ZKUŠENOSTECH Z FARNOSTI

Snad není člověka, který by neocení roli průvodce v novém či neznámém prostředí. Chci se s vámi v tomto článku podělit o zkušenost se službou ručitelů a kmotrů v naší farnosti Česká Třebová.

Ručitel

„Ručitel, muž nebo žena, provází uchazeče, který žádá o přijetí mezi katechumeny; ručitel uchazeče zná, pomáhá mu a může dosvědčit, jak žije, jaká je jeho víra, a že to myslí doopravdy.“

Uvedení do křesťanského života, čl. 42

V životě farnosti se mezi lidmi hledajícími setkáváme s otevřeností vůči „duchovním věcem“, ale ne vždy tito lidé rozlišují, o jaký „duchovní svět“ se jedná. Jejich cesta na katolickou faru může být jednou z možností, které už vyzkoušeli nebo ještě chtějí vyzkoušet. V těchto případech je podstatné nebrat takový postoj na lehkou váhu a s přijetím do katechumenátu počkat o trochu déle, až hledající zřetelným způsobem projeví zájem o křesťanskou víru, s níž ho postupně seznamujeme. Je tedy důležité, aby kněz či katecheta, který se s tímto člověkem setkává, měl dost informací o jeho životě a názorech. Nežřídky tyto věci vyjdou najevo během společných setkání, někdy se ale projevit nemusejí. Proto je úloha ručitele, tedy křesťana blízkého budoucímu katechumenovi, důležitá. Vidí hledajícího z jiného úhlu pohledu: vedou spolu neformální rozhovory, znají se ze situací každodenního života, diskutují o svých názorech na různé věci. V těchto chvílích se názory a pohledy člověka, který hledá, ukazují jasněji než při časově omezených setkáních na faře. Takové

příležitosti jsou pro něj i pro ty, kdo ho doprovázejí, impulzem k rozhovorům na konkrétní témata. Pro hledajícího mohou být důležitou chvílí sebereflexe a ujasnění si, o co mu jde, co hledá, co vidí jako důležité a co ne.

Pokud ale budoucí katechumen přichází na faru sám, z vlastního popudu, pak většinou ve svém okolí nemá někoho blízkého, kdo žije jako křesťan. Také musíme někdy konstatovat, že i když tento člověk ve svém okolí potkává křesťany, nejsou pro něj vždy vzorem života z víry. Pak nezbyvá než obdivovat postoj těchto hledajících, jestliže totiž navzdory určitému „protisvědectví“ dokážou odlišit křesťanství jako takové od negativních věcí v životě některých křesťanů.

V případě, že hledající člověk nemá vztah k někomu z farnosti, snažíme se jej hned od počátku seznamovat s farníky, kteří jsou buď podobného věku, nebo v obdobné životní situaci. I farníci jsou povzbuzováni k tomu, aby si všímali nově příchozích, aby je oslovovali, zvali mezi sebe...

Dlouholetá zkušenost však ukazuje, že cesta ke společnému poznání vyžaduje delší čas. Proto na sebe úlohu ručitele bere v těchto případech většinou ten, kdo zájemce o vstup do katechumenátu doprovází, kdo se s ním v tomto období setkává.

Kmotr

Po přijetí do katechumenátu nastává období přípravy na slavení iniciačních svátostí, které trvá většinou dva až tři roky. Tato doba je časem, kdy se katechumen mimo jiné seznamuje se spo-

Foto: Daniela Kořenková

členstvím farnosti, je zván na různá farní setkání, výlety, ale i významné události života farnosti. Podle stupně zralosti se postupně zúčastňuje liturgie při významnějších slavnostech a také liturgie nedělní. V tomto období je důležité hledat a nacházet pro katechumeny společenství nebo jednotlivce, kteří by jim pomáhali žít z rostoucí víry v denním životě. Pokud má katechumen ručitele, se kterým ho spojuje osobní vztah, může tato společná cesta pokračovat celkem přirozeně i ke kmtrovství.

Praktická realizace výše uvedeného však naráží na určité obtíže:

Vzhledem k tomu, že katechumen většinou nemá ručitele, k němuž by měl blízký vztah, je hledání budoucího kmotra jednou ze záležitostí, které jsou součástí přípravy. Prvním krokem bývá uvedení katechumena do společenství farnosti a – pokud je to možné – i do nějakého již existujícího malého společenství.

Nejlépe se nám daří zapojovat mladé lidi, a to díky společenství mládeže. Dobrým a osvědčeným postupem je dát katechumenovi možnost podílet se na různých aktivitách či službách (i když je to někdy proti „předpisům“: katechumeni by ještě neměli mít plný podíl na slavení eucharistie, ani na službách s tím spojených). Nejvíce se např. dařilo zapojovat děvčata v rámci scholy. Také pro dospělé katechumeny, zvláště pro muže, bývá možnost „přiložit ruku k dílu“ důležitá. V současné době přicházejí noví uchazeči z vesnic, kde jsou v podstatě jedinými aktivními věřícími (jeden zastává službu kostelníka, druhý se zase ve své obci s celou rodinou již rok pravidelně modlí za zdárnou opravu místního kostelíka, který je v havarijním stavu).

Poslání křesťana, který doprovází katechumena na jeho cestě, je vždy otázkou osobních vztahů. Je to o vzájemných sympatiích, o tom, jestli si lidé porozumí na obecně lidské rovině. Není vždy jednoduché hledat ke každému katechumenovi někoho, s kým si porozumí, aby pak kmotr mohl plnit svou roli jako ten, kdo

„katechumena důvěrně **zasvěcuje** do toho, co pro něho osobně znamená evangelium, jak podle něho sám žije a jak se život podle evangelia projevuje v praktickém životě společenství; kdo mu **pomáhá v pochybnostech a úzkostech**, kdo ho **povznáší svým příkladem** a pečuje o to, aby jeho počínající život rostl a sílil.“ *Uvedení do křesťanského života*, čl. 43

Velkou překážkou bývá nedostatek času zapříčiněný různým rytmem jednotlivců nebo rodin; nízkou schopností se přizpůsobit, najít si pro sebe chvíli; ochotou otevřít se někomu novému, aktivně budovat vztahy, nenechat to jen na „náhodě“.

Velmi pěkný je příklad kmtrovství u mladých lidí: jedna dívka je kmotrou o několik let mladšímu děvčeti a také „kvazi-kmotrou“ jiné, která byla pokřtěna jako malá, osobně však uvěřila až kolem třinácti let a v patnácti letech slavila obnovu křtu. O tyto dvě dívky se jejich kmotra starala a stará s velkým osobním nasazením, i když obě prožívají obvyklé problémy dospívání. Kmotra projevovala osobní zájem modlitbou, telefonáty, setkáními a pozvánkami, nejen když jim byla nebo je nablízku, ale i nyní, kdy sama tráví nějaký čas v cizině.

Tam, kde se osobní vztah nepodařilo takto navázat, dospělí vztahy mezi některými kmotry a pokřtěnými do roviny formální či zdvořilostní (potkáme se, pozdravíme, zeptáme se, jak se daří, ale nevěnujeme čas a prostor pro opravdové sdílení a pomoc).

Abychom předcházeli těmto problémům, snažíme se zapojit kmotra aktivně už do přípravy v době katechumenátu. Bylo

období, kdy mladí věřící přiváděli své spolužáky. V takových případech se hledala nejlepší cesta přípravy právě s ohledem na důležitost osobních vztahů, které jsou pro mladého člověka podstatné. Příprava proto spočívala v setkávání s ručitelem-kmotrem, rozhovorech, diskuzi na daná témata a jednou za čas se uskutečnila společná schůzka s knězem, který měl pro katechumeny katechezi.

Výhodou byly osobní vztahy, nevýhodou nezkušenost „kmtrořů“. Tato nezkušenost, v době přípravy vyvážená nadšením, se projevila většinou až nějakou dobu po křtu, kdy nově pokřtěný prochází krizemi a kmotr, který sám osobně podobné krize neprožil, mu neumí vždy adekvátně pomoci. Tento způsob má své velké výhody, ale vyžaduje od kněze, aby doprovázející formoval, byl jim k dispozici a také aby celý proces katechumenátu sledoval, přestože zdánlivě větší díl iniciativy leží na kmtrech.

Složitá bývá situace katechumenů, kteří pocházejí z obcí, kde místní společenství nefunguje. Zde nám praxe ukazuje, jak je důležité, aby věřící vnímali svou farnost nejen jako obec, ve které bydlí, ale v celém jejím pastoračním okruhu. Navázat a prohlubovat osobní vztahy se daří pouze za tohoto předpokladu, i když je každá rodina z jiné obce.

Někdy jsme svědky i jiné situace: někteří z farníků projeví zájem navštěvovat přípravu na křest dospělých, protože touží po systematickém růstu ve víře, k němuž ze svého pohledu neměli příležitost, nebo jej z různých důvodů zanedbali, či nevyužili jiné nabídky. Tím, že jsou ve skupině společně s katechumeny, navzájem se poznávají a jejich vztahy se posilují. Přirozeně se pak katechumeni při hledání kmtrořů obracejí na tyto věřící...

Chvilé bezprostřední přípravy na křest, od slavnosti vyvolení až po slavení křtu, bývají velmi silné. Kmotři i ostatní věřící jsou zváni k modlitbě za čekatele křtu a nedělní liturgie, při kterých se za ně všichni společně s celou církví modlí, jsou pro celé farní společenství povzbuzením.

V tuto dobu kmotři plní svoji roli nejviditelněji a patrně i pro ně samotné je tato doba nejintenzivnější. V těchto chvílích již bývá snazší přizvat kmotry ke společným setkáním, vše směřuje k vyvrcholení přípravy na křest, ke společnému prožívání tridua.

Role kmtrořů křtem nekončí, pokračuje i nadále. Kmotr má pomoci novému křesťanovi, aby se jeho počínající život z víry rozvíjel a sílil.

Jedním takovým povzbuzujícím příkladem „kmtrovství v praxi“ byla konverze a křest dvou mladých rodin. Jedni, o něco starší, se stali kmotry dětem z druhé rodiny. Když rodině s malými dětmi žijící na samotě přestala na několik týdnů téci voda, byli to právě kmotři, kteří se rodiny ujali.

Velkou radostí je konverze a křest (nebo obnovení křtu) starších lidí. Mezi nejaktivnější evangelizátory naší farnosti patřila paní Jana. Katechumenát prožívala společně s dalšími vrstevnicemi, ale také s mladými děvčaty a chlapci. Paní Jana během několika let dokázala oslovit a přivést do našeho společenství další zájemce. V naší farnosti máme dobrou zkušenost se společenstvím starších žen, které jsou schopné přijímat mezi sebe nově přichozí, udržovat s nimi blízké vztahy, ale také je uvádět do života s Bohem a do modlitby.

Mgr. Helena Johnová,

pastorační asistentka farnosti Česká Třebová